

Strategický akčný plán komplexného rozvoja obce Chminianske Jakubovany

O b s a h

1. Prečo strategické plánovanie?	1
2. Použitá metodológia	2
3. Analýza územia a potrieb	7
4. Komplexná SWOT analýza	12
4.1. Technická infraštruktúra	12
4.2. Životné prostredie	13
4.3. Podpora a rozvoj podnikania/zamestnanosti, poľnohospodárstvo, lesníctvo a vidiecky rozvoj	14
4.4. Vzdelávanie, školstvo, kultúra	15
4.5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo	16
5. Definovanie problémov a cieľov strategického akčného plánu komplexného rozvoja	17
6. Strategická vízia obce	18
7. Akčný plán	21
Záver	22
Prílohy:	23
č.1 Formulár dotazníka	
č.2 Vyhodnotenie dotazníka	
č.3 Formulár pre štrukturovaný rozhovor	
č.4 Vyhodnotenie žiackych slohových prác ŠZŠ Chminianske Jakubovany	
č.5 Harmonogram realizácie	
č.6 Fotodokumentácia	

1. Prečo strategické plánovanie

Uskutočnenie zmeny v kvalite života ľudí, zvlášť tých, ktorí sa nachádzajú na okraji spoločnosti je dlhodobý a náročný proces. Obsahuje vytváranie vhodných ekonomických nástrojov, často boj s diskrimináciou a intoleranciou, podnecovanie vlád a politických reprezentácií k relevantným stratégiám. Významnou podmienkou takéhoto procesu je určovanie jasných vízií, ktoré vychádzajú z dostatočného poznania problematiky, zo zváženia možností ako aj zo zabezpečenia účasti zástupcov cieľovej skupiny, v tomto prípade Rómov, pri príprave koncepcií a postupov. Ďalším podstatným hľadiskom je partnerská spolupráca organizácií z rôznych sektorov. Princípom zdola nahor, v spolupráci so všetkými dôležitými partnermi, je dosiahnuť na regionálnej a lokálnej úrovni čo najvhodnejšiu kombináciu existujúcich programov, finančných ako aj ľudských zdrojov.

Návrh stratégie je zhrnutím doterajších skúseností v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, zdravia a bývania. Regionálne koncepčné materiály sa zameriavajú hlavne na obdobie rokov 2007-2013, z hľadiska časového sa prekrývajú s trvaním Národného strategického referenčného rámca pre štrukturálne fondy.

Zmyslom regionálnych stratégií je zabezpečiť systémovosť pri tvorbe a realizácii programov a projektov zameraných na riešenie chudoby a zlepšenie sociálnej a spoločenskej integrácie Rómov. Cieľom je účelnejšie a efektívnejšie použitie finančných prostriedkov Európskych štrukturálnych fondov a domácich zdrojov. Vytvoriť motivujúcu a udržateľnú schému úspešných postupov pre znižovanie chudoby a zvýšenie rozvoja emancipovanej a sebedomej menšiny je ďalším z cieľov stratégie.

Regionálne stratégie by mali byť dobrým návodom a inšpiráciou pre inštitúcie a ľudí, ktorí sa Rómami a nástrojmi verejnej politiky chcú zaoberať.

2. Použitá metodológia

Dôsledné presadzovanie komplexného prístupu pri riešení problematiky rómskych komún, vychádzajúce z potreby riešenia dlhodobých pretrvávajúcich problémoch vo všetkých oblastiach spoločenského života, si vyžaduje starostlivý a detailný proces plánovania.

V prípade prípravy Strategického akčného plánu obce Chminianske Jakubovany bola použitá metodológia odporúčaná Úradom splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity vlády, ktorá je predpokladom pre prierezové riešenie problematiky obce, ktorej súčasťou je rómska komunita pri súčasnom zahrnutí predstaviteľov majoritnej i minoritnej komunity do tohto procesu. Stratégia bude slúžiť ako pracovný materiál pre realizáciu komplexných činností týkajúcich sa rozvoja obce do roku 2013.

Pri tvorbe materiálu bola použitá forma partnerstva na úrovni obce. Na pracovných stretnutiach sa zúčastňovali predstavitelia obecnej samosprávy, organizácií a inštitúcií pôsobiacich v obci, jednoznačne najvýraznejším prínosom k spracovaniu Stratégie bola účasť reprezentantiek Špeciálnej základnej školy a Komunitného centra. Obe inštitúcie pôsobia v obci dlhodobo a detailne poznajú problémy spoločenského života miestnej komunity. Veľmi pozitívne pôsobila aj pravidelná a aktívna účasť neformálnych zástupcov oboch komún pri spracovávaní dokumentu. Facilitácia celého procesu bola realizovaná externe, projektovou manažérkou a metodičkou projektu v spolupráci s odborným garantom celého procesu.

Jadro pracovných skupín tvorila skupina trinástich účastníkov reprezentujúcich obecné zastupiteľstvo, z ktorého sú štyria členovia reprezentantmi rómskej komunity, predstaviteľov Špeciálnej základnej školy a miestnych obyvateľov. Účastníci plánovacieho procesu boli rozdelení do dvoch pracovných skupín, pričom jedna z nich sa venovala problematike súvisiacej viac s investičnými zámermi v obci a druhá skupina sa zameriavala viac na oblasť spoločenského života.

Na procese prípravy Strategického akčného plánu komplexného rozvoja sa podieľali na jednotlivých pracovných stretnutiach, okrem predstaviteľov obecnej samosprávy, predstavitelia oficiálnych i neoficiálnych spolkov, združení a inštitúcií pôsobiacich v obci: Špeciálna základná škola, Komunitné centrum Spolu, dobrovoľný hasičský zbor, Poľovnícke združenie,

Evanjelická cirkev.

Prostredníctvom dotazníka a štruktúrovaných rozhovorov dostali možnosť vyjadriť sa k najaktuálnejším problémom obce ďalší obyvatelia. Celkovo sa zapojilo do procesu prípravy v rôznych jeho fázach vyše stotridsať obyvateľov obce. Dynamiku procesu vytváranie spoločného plánovacieho dokumentu zameraného na riešenie najpálčivejšieho problému obce, rómskej segregovanej osady, ovplyvnilo aj etnické a národnostné zloženie obyvateľov obce,

keďže v obci Chminianske Jakubovany z celkového počtu 1830 obyvateľov žije 1420 v segregovanej rómskej osade. Títo obyvatelia sa však aj prostredníctvom svojich zvolených zástupcov zúčastňujú na rozhodovacích procesoch v obci a hlavne prostredníctvom aktivít Špeciálnej základnej školy a Komunitného centra majú aspoň minimálnu možnosť zúčastňovať sa na živote obce. Vzájomné vzťahy medzi oboma komunitami sú však pomerne napäté, najmä po minuloročnom spore s predstaviteľmi rómskej komunity, pri ktorom prišiel o život jeden z predstaviteľov majority v obci. Aj napriek tomuto faktoru však bol proces strategického plánovania tvorivý a konfliktný len do takej miery, ktorá podporovala tvorivosť a diskusiu v rámci pracovných skupín.

V rámci jednotlivých pracovných skupín pôsobili pri spracovávaní Stratégie nasledujúci predstavitelia a obyvatelia obce a zástupcovia spracovateľov Stratégie:

Jozef Lukáč, starosta obce

Jozef Červeňák, zástupca starostu

Miroslav Balocký, poslanec OZ

Gejza Červeňák, poslanec OZ

Marián Horváth, poslanec OZ

Michal Horváth, poslanec OZ

Martn Horváth, poslanec OZ

František Lukáč, poslanec OZ

Peter Mudrý, poslanec OZ

Marián Tkáč, poslanec OZ, člen poľovníckeho združenia

Mgr. Mária Piglová, riaditeľka ŠZŠ

Ing. Viera Forišová, učiteľka ŠZŠ

Bc. Dáša Ondovčíková, učiteľka, KC

Mgr. Jana Ivanková Macejová, učiteľka ŠZŠ

Gabriela Priščáková, učiteľka ŠZŠ
Mgr. Juraj Imrich, zástupca riaditeľky ŠZŠ
ThDr. Čenčárik, evanjelický farár
Ľubica Macejová, obyvateľka obce
Alena Jeremiášová, obyvateľka obce
Anton Kropilák, obyvateľ obce
Mgr. Apolónia Sejková, manažérka projektu
Mgr. Nicole Fuchsová, metodička projektu
Mgr. Martin Molčan, odborný garant

V rámci prác realizovaných v projekte boli v úvode spracované metodické materiály, ktoré slúžili ako podklad pre analytickú časť dokumentu, tieto materiály sú prílohou tohto dokumentu (dotazník, formulár pre štruktúrovaný rozhovor, vyhodnocovací hárok). Dotazník pripravený metodičkou projektu pre obyvateľov obce bol distribuovaný dvoma anketárkami z obce medzi 100 respondentov, ktorí odpovedali za prítomnosti anketárov. Pred začiatkom realizácie ankety bola venovaná pozornosť zaškoleniu anketárov. Pripravený formulár pre štruktúrované rozhovory pre cieľové skupiny MVO, miestnych podnikateľov, náboženskú obec, poslancov OZ, zamestnancov OcÚ, pedagogických pracovníkov bol použitý ako podklad pre rozhovory s ďalšími dvadsiatimi respondentmi priamo z obce alebo pôsobiacimi v obci.

Najpodnetnejšou časťou zberu materiálu pre analytickú časť a zorientovanie sa v obci bola vizualizácia témy „*Čo máme / Čo by sme chceli mať*“ formou výtvarných a slohových prác detí zo Špeciálnej základnej školy. K realizácii prác absolvovali učiteľky a riaditeľka ŠZŠ inštruktáž pred samotnou realizáciou. Výstupmi z tejto časti bola viac ako dvadsiatka veľmi hodnotných výtvarných prác a dvadsaťšesť slohových prác. Vyhodnotenie slohových prác je taktiež samostatnou prílohou tohto dokumentu. Výtvarné práce žiarili, na rozdiel od reality segregovanej rómskej osady, farebnosťou a optimizmom. Najčastejším motívom boli kvety, záhradky a autá pred domami. Jedna z výtvarných prác je použitá aj na titulnej stránke tohto dokumentu.

Na základe horeuvedených prieskumných metód a štúdia existujúceho Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chminianske Jakubovany vznikla textová časť

zaoberajúca sa stručnou analýzou územia. Najpodnetnejšie však boli výstupy výskumov pre časť identifikácie problémov obce so zameraním na problematiku rómskej komunity.

Na základe zrealizovaných štruktúrovaných rozhovorov, neformálnych stretnutí a najmä na základe vyhodnoteného dotazníkového prieskumu, bolo možné pripraviť na prvé pracovné stretnutie pre všetkých záujemcov o účasť v pracovných skupinách stručnú prezentáciu získaných výsledkov analýzy územia a potrieb. Stretnutie sa venovalo téme budúcnosti a perspektívam obce Chminianske Jakubovany s nosnou otázkou „*Kde chceme byť v roku 2013?*“. Súčasťou stretnutia boli štandardné techniky brainstormingu, hľadania spoločnej vízie, clusterringu najčastejšie sa objavujúcich tém. Účastníci stretnutia boli predbežne zadelení do dvoch pracovných skupín, jedna sa zoberala investičnými potrebami obce a druhá víziami v oblasti spoločenského života. Na základe diskusie, výsledkov analytickej časti i návrhov z pléna boli pre Stratégiu vymedzené nasledujúce základné prioritné oblasti:

- 1. Technická infraštruktúra**
- 2. Životné prostredie**
- 3. Podpora a rozvoj podnikania**
- 4. Vzdelávanie a školstvo**
- 5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo**

Členovia oboch pracovných skupín považujú za jediný spôsobom zlepšenia života jednej z najväčších komunít Rómov na Slovensku v obci Chminianske Jakubovany komplexný rozvoj všetkých vyššie uvádzaných oblastí, čo prispeje k celkovému zlepšeniu životného štandardu väčšiny obyvateľov obce, ktorú tvoria práve Rómovia.

Na záver stretnutia bol po spoločnej zhode formulovaný prvotný návrh vízie obce Chminianske Jakubovany v horizonte do roku 2013.

Ďalšie pracovné stretnutie bolo venované kompletizácii SWOT analýz. Podklady pre SWOT analýzy za jednotlivé problémové oblasti určené na predchádzajúcom stretnutí boli spracované facilitátorkami na základe výsledkov dotazníkového prieskumu, štruktúrovaných rozhovorov, vlastného pozorovania a detských výtvarných a slohových prác. Na základe

doplnení, konzultácií a diskusie boli manažérkou a metodičkou projektu spracované komplexné SWOT analýzy, ktoré sú súčasťou tohto dokumentu a ktoré boli prezentované na ďalšom spoločnom stretnutí

Ďalším krokom bolo spracovanie pracovnej verzie cieľov a k nim prislúchajúcich úloh manažérkou a metodičkou projektu v súlade s vypracovanými SWOT analýzami ako aj s prihliadnutím k spracovávanému Územnému plánu obce. Táto pracovná verzia bola po predchádzajúcom doručení na OcÚ zverejnená formou prezentácie na verejnom stretnutí. Toto stretnutie slúžilo na pripomienkovanie, revíziu a kontrolu nadväznosti navrhovaných cieľov a opatrení na výsledky SWOT analýzy. Dôležitou súčasťou stretnutia bola spätná väzba od predstaviteľov rómskej komunity, ktorá bola pozitívna, keďže najpálčivejšími problémami rómskej komunity sú podmienky a charakter bývania, v ktorých v súčasnosti Rómovia žijú. Z návrhu cieľov a opatrení vyplynul jednoznačný zámer a potreba tento problém riešiť hľadaním vhodných pozemkov v katastri obce Chminianske Jakubovany. Obec už začala práve v čase spracovania Stratégie jednanie s jednotlivými vlastníkami, ako aj so Slovenským pozemkovým fondom za účelom majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov, ktoré sú aj v rámci pripravovaného Územného plánu určené na výstavbu 400 bytových jednotiek nižšieho štandardu.

Po verejnej diskusii a pripomienkovaní návrhu sa uskutočnila finalizácia cieľov a úloh, spracovanie aktuálneho Akčného plánu. Po jeho odovzdaní na OcÚ sa uskutoční proces jeho schvaľovania Obecným zastupiteľstvom.

3. Analýza územia a potrieb

Základná charakteristika obce

Obec Chminianske Jakubovany

Chminianske Jakubovany ležia v juhovýchodnom cípe Šarišskej vrchoviny, v pramennej oblasti prítoku Križovianky, 22 km od krajského mesta Prešov.

Základné administratívne údaje

Sídlo OcÚ	Obecný úrad Chminianske Jakubovany 82, 082 33 Chminianska Nová Ves
Kontakty – telefón, e-mail	051/779 55 96; 748 35 62; obecchjakubovany@stonline.sk
Web stránka	www.ch_jakubovany.obce.info
Starosta obce	Jozef Lukáč
Lokalizácia, resp. admin. začlenenie	Okres: Prešov Kraj: Prešovský samosprávny kraj
Počet obyvateľov	1830
Rozloha v ha	1367
Prvá písomná zmienka o obci	r. 1334

História obce

Obec založili na zákupnom práve začiatkom 14. storočia. Obec je známa od roku 1334, kedy patrila panstvu Svinia. Od 15. storočia patrila obec rodine Peremyovcov, v 17. storočí boli zemepánmi na tomto území Hendryovci a Péchyovci. V 19. storočí bol v obci veľkostatok rodiny Bujanovičovej. V roku 1828 mala obec 70 domov a 535 obyvateľov. Občania žijúci v obci sa živili najmä poľnohospodárstvom, pestovaním čerešní a prevozom soli zo Solivaru do Smižian. Za prvej ČSR bola obec charakterizovaná ako poľnohospodársko-ovocinárska obec.

Erb obce vychádza z pečatidla z roku 1787.

V obci žije v súčasnosti, t.j. v roku 2007, 1830 obyvateľov, z toho v osade okolo 1420 Rómov. Presný počet Rómov však nemožno určiť, pretože mnohí z nich nie sú evidovaní na obecnom úrade ani s trvalým ani s prechodným pobytom.

V Chminianskych Jakubovanoch sú na základe vykonaných analýz ako najhodnotnejšie vnímané 2 inštitúcie – Špeciálna základná škola a Komunitné centrum pre Rómov. Obidve inštitúcie poskytujú voľnočasové aktivity pre deti a mládež, konkrétne ide o krúžky: drevársky, počítačový, spevácky, športový, tanečný, včelársky. V obci okrem spomenutých inštitúcií existuje Dobrovoľný hasičský zbor a poľovnícke združenie.

Analýza územia

Analýza územia nadväzuje na:

- výsledky prieskumu verejnej mienky,
- výpovede štruktúrovaných rozhovorov,
- spracované SWOT analýzy,
- najvýraznejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce.

Analýza územia – technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra

- v obci chýba obecný vodovod; obec má 5 obecných studní
- v obci nie je vybudovaná ČOV a kanalizácia
- v obci absentuje plynofikácia
- v obci chýba úplné napojenie na elektrické siete (v rómskej osade je nová trafostanica)
- absencia bytov nižšieho štandardu
- v obci nie sú vysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom na výstavbu bytov nižšieho štandardu
- v obci nie je dobudované osvetlenie
- v obci chýba Dom smútku, multifunkčný objekt,

- absentujú parky a priestory pre deti
- v obci je nedostatočná dostupnosť IT
- absentuje obecná polícia v obci

Dopravná infraštruktúra

- sieť miestnych komunikácií nie je vhodne usporiadaná a kategórie ciest nie sú vyhovujúce
- v obci absentuje prístupová cesta k rómskej osade
- v obci sa nenachádzajú takmer žiadne pešie priestranstvá
- v obci chýbajú chodníky predovšetkým v úseku medzi Základnou špeciálnou školou a rómskou osadou
- obec má vyčlenené parkovacie miesta len pri priestoroch obecného úradu

Doprava SAD

Obec nemá vyhovujúce zabezpečenie autobusovou dopravou SAD. Obyvatelia majú možnosť využiť dopravné služby autobusovými prímestskými linkami smerom na mesto Prešov. Cestná hromadná doprava má najväčší podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl a za nákupmi.

Na trase štátnej cesty sú v obci umiestnené 3 autobusové zastávky. Zastávky nie sú vybudované kompletne s výbočiskami a prístreškom.

Analýza územia – životné prostredie

- obec má nedostatky v odpadovom hospodárstve (zlá úroveň separácie komunálneho odpadu, nedostatočné intervaly odvozu komunálneho odpadu, nezaplatené poplatky za odpad, hromadenie odpadkov na verejných priestranstvách)
- obec má nedostatky vo vodnom hospodárstve (napr. nevyregulovaný potok, samovoľné vypúšťanie žúmp - znečisťovanie vodných tokov)
- obec má vypracovanú štúdiu na výstavbu veterných elektrární
- v extraviláne obce je geotermálny vrt
- obec nevyužíva alternatívne zdroje energie

Pozn: Občania obce Chminianske Jakubovany oceňujú predovšetkým:

- peknú prírodu v extraviláne obce

- dostatok lesných plodov a porastov pre spracovanie na drevoštiepku

Analýza územia – vzdelávanie, školstvo, kultúra

- v obci je Špeciálna základná škola (chýba však telocvičňa a jedáleň)
- v obci existuje materská škola, vzhľadom k počtu detí nepostačuje jej kapacita
- v obci je Komunitné centrum (funguje však len v závislosti od grantov)
- v obci fungujú voľnočasové krúžky, prázdninové aktivity,
- v obci existuje obecná knižnica
- v obci chýbajú vzdelávacie programy pre marginalizované skupiny
- v obci chýba koordinácia v oblasti kultúry a osvedy
- v obci chýbajú priestory pre mimoškolskú činnosť (resp. činnosť školského klubu)

Analýza územia – sociálna oblasť a zdravotníctvo

- dobrá spolupráca školy a obvodného lekára
- dobrá dostupnosť k zdravotnej starostlivosti
- terénna zdravotná práca v obci
- poskytovanie sociálneho poradenstva v komunitnom centre
- absencia sociálnej terénnej práce
- problematické spolužitia Rómov a Nerómov v obci
- vysoká kriminalita v obci
- vysoká sociálna odkázanosť marginalizovaných skupín

V obci je nevyhovujúca, resp. absentujúca základná infraštruktúra - nie je zavedená kanalizácia na odvádzanie splaškových vôd, nie je vybudovaný verejný vodovod. Dostupnosť osady nie je riešená primeranou cestnou infraštruktúrou.

Nezamestnanosť v obci je na úrovni 37% (v rómskej komunite temer 100%). Vzhľadom k demografickému vývoju v obci, kde sa do roku 2025 predpokladá nárast počtu obyvateľov na 2400, z čoho bude približne 1850 Rómov, budú pri urýchlennom neriešení ďalej pretrvávajúť a narastať problémy s bývaním.

V obci sa nachádza špeciálna základná škola, v ktorej pracuje 48 pedagogických zamestnancov (45 učiteľov a 3 asistentky učiteľa). Získanú odbornú kvalifikáciu majú 28 pedagogickí₁₀

zamestnanci, 6 pedagogických zamestnancov má vysokoškolské vzdelanie bez špeciálnej pedagogiky a kvalifikáciu si v súčasnosti dopĺňa 13 zamestnancov. Činnosť školy zabezpečuje aj 11 stálych administratívno - prevádzkových zamestnancov a 1 prevádzkový zamestnanec počas vykurovacieho obdobia. Cieľom školy je pomocou špeciálnych výchovno-vzdelávacích metód, foriem a prostriedkov poskytnúť výchovu a vzdelanie deťom pochádzajúcim zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktoré pre svoje rozumové, zmyslové nedostatky, chyby reči, ale aj neschopnosť a nezáujem väčšiny rodičov, nedokážu zvládnuť učivo základnej školy. Žiakmi školy v počte 350 sú deti so špeciálno-pedagogickými potrebami.

Žiaci špeciálnej základnej školy pracujú v týchto krúžkoch: drevársky, počítačový, spevácky, športový, tanečný, včelársky. Všetky krúžky vedú učitelia školy, čo im umožňuje žiakov lepšie spoznávať aj mimo triedy, školy. Svoju šikovnosť a zručnosť si môžu deti v rámci krúžkovej činnosti rozvíjať a overovať aj na súťažiach, ktoré organizujú mimovládne organizácie a rôzne inštitúcie.

V obci taktiež pôsobí Komunitné centrum Chminianske Jakubovany približne od 90-tych rokov a od roku 2001 má právnu subjektivitu ako občianske združenie. Občianske združenie pracuje vo vlastnom objekte. Pripravuje aktivity pre všetky vekové skupiny obyvateľstva v obci.

4. Komplexná SWOT analýza

4.1. Technická infraštruktúra

„Obec má vybudovanú kompletnú technickú vybavenosť, všetky inžinierske siete....“

<p>Silné stránky</p> <p>Projektový team Aktívny postoj nového vedenia obce Dobrovoľníci z Komunitného centra Projektová dokumentácia Spracovaný Územný plán Dostatok existujúcich ciest v obci? Nová trafostanica v osade 5 obecných studní Iniciatíva obce pri získavaní pozemkov do vlastníctva Napojenie školy na IT Vysokorychlostný internet v obci</p>	<p>Slabé stránky</p> <p>Nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom na výstavbu Chýbajúce cesty Zlý technický stav miestnych komunikácií Chýbajúce chodníky Zlý technický stav miestnych chodníkov Chýbajúca kanalizácia, ČOV a vodovod Absencia plynofikácie Absencia nízko štandardných bytov Nedostatok parkovacích miest Absencia parkov a priestorov pre deti Chýbajúce napojenie na elektrické siete Nedostatočná dostupnosť IT Nedobudované osvetlenie Nevyhovujúca technológia miestneho rozhlasu Absencia Domu smútku Absencia pastoračného centra pre Rómov (kostol, zvonica) Absencia multifunkčného objektu (soc.,zdrav.) Plochy na výstavbu IBV Absencia info-centra v obci s napojením na IT Absencia Policajnej stanice Zanedbané objekty Komunitného centra a obecného úradu, Požiarnej zbrojnice, ZŠŠ Malokapacitný cintorín</p>
<p>Príležitosti</p> <p>Rekonštrukcia miestnych komunikácií Dobudovanie chodníkov popri miestnych komunikáciách Vybudovanie kanalizačnej siete, ČOV a vodovodu v obci Plynofikácia obce Vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom na IBV Vybudovanie dostatku parkovacích miest v obci Dobudovanie osvetlenia Výstavba multifunkčného objektu v obci Rekonštrukcia obecných objektov a objektu komunitného centra Zabezpečenie lepšej dostupnosti IT Zriadenie policajnej stanice Možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ Zníženie cien využívania Internetu Rozvoj ďalších telekomunikačných služieb</p>	<p>Ohrozenia</p> <p>Nedoriešenie vlastníckych vzťahov k pozemkom na výstavbu Nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra obmedzujúca prílev priamych investícií Nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie infraštruktúry Malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu Zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií Absencia chodníkov popri miestnych cestných komunikáciách Nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov Finančná náročnosť pri spolufinancovaní projektov z fondov EÚ Nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk</p>

4.2. Životné prostredie

„Upravená obec s trávnatými a zalesnenými plochami, čisté a zregulované vodné toky, zabezpečený separovaný zber a spracovanie všetkých druhov odpadov...“

<p>Silné stránky Dostatok zelene Pekná príroda v extraviláne Lesné plody a porasty pre spracovanie na drevoštiepku Existencia štúdie na výstavbu veterných elektrární Existencia geotermálneho vrtu v extraviláne obce Výdatné vodné žriedla</p>	<p>Slabé stránky Zlá úroveň separácie komunálneho odpadu Nedostatočné intervaly odvozu komunálneho odpadu Nezaplatené poplatky za odpad Hromadenie odpadkov na verejných priestranstvách Nevyregulovaný potok Nevyužívanie alternatívnych zdrojov energie Absencia obecnej zelene</p>
<p>Príležitosti Úprava verejných plôch, výsadba obecnej zelene Regulácia potoka Využitie fondov na protipovodňové opatrenia Postupné odstraňovanie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody Zvýšenie intervalov odvozu komunálneho odpadu Odstránenie odpadkov z verejných priestranstiev Dôsledná separácia komunálneho odpadu Zvýšenie enviromentálneho povedomia obyvateľstva zvýhodniť obyvateľov pri separácii odpadov Rozvoj ekologického poľnohospodárstva Možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU Zmena palivovej základne a využívanie dostupných obnoviteľných zdrojov energie</p>	<p>Ohrozenia Zhoršujúci sa stav životného prostredia v regióne Zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmerného využívania fosílnych palív domácnosťami Ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd Znečisťovanie podzemných vôd Zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva Znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia Vykurovanie objektov tuhými palivami Nárast množstva vyvázaných odpadov Nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP Častejšia vodná a pôdna erózia</p>

4.3. Podpora a rozvoj podnikania / zamestnanosti, poľnohospodárstvo, lesníctvo a vidiecky rozvoj

„V obci funguje novovytvorená obecná firma v multifunkčnom objekte obchodu a služieb zabezpečujúcom dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov obce, funguje prosperujúca agrofarma....“

<p>Silné stránky Materiál na výrobu drevoštiepky Tradícia ovocinárstva Zber lesných plodov Včelín v komunitnom centre Orná pôda – 890 ha Pôda SPF v nájme Karpatovka, s.r.o. Chmiňany – vytvára príležitostné pracovné ponuky v poľnohospodárstve Iniciatíva obce pre vznik obecnej firmy Škola zamestnáva 11 ľudí z obce</p>	<p>Slabé stránky Vysoká miera nezamestnanosti Nedostatočné pracovné príležitosti Zlé podmienky na podnikanie Zanedbané ovocné sady Absencia obecnej firmy: prevádzky napr. na výrobu zámkovej dlažby, na spracovanie dreva, na spracovanie ovocia a medu Nedostatok ľudských kapacít pre oblasť poľnohospodárstva, ovocinárstva, stavebníctva Nefungujúce poľnohospodárstvo Zdevastovaný objekt poľnohospodárskeho družstva Absencia priemyselnej zóny Obec nevlastní objekt vhodný na podnikanie</p>
<p>Príležitosti Obnovenie tradície ovocinárstva a poľnohospodárstva v obci Využitie aktivity miestnych občanov pre rozvoj podnikateľských aktivít obce Výstavba objektu vhodného na podnikateľské účely Vznik obecnej firmy so zapojením marginalizovaných skupín žijúcich v obci Realizácia vzdelávacích aktivít pre občanov – potenciálnych zamestnancov podnikateľských subjektov Zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k financiám Rozvoj partnerských sietí</p>	<p>Ohrozenia Neprehľadná legislatíva, demotivujúca daňová, odvodová a úverová politika pre začínajúce podnikateľské subjekty Slabá pripravenosť občanov pre rozvoj podnikania Slabá pracovná „morálka“ občanov dlhodobo nezamestnaných Veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU Nepostačujúci investičný kapitál Neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity Neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania Vysoká odvodová a daňová zaťaženosť živnostníkov – zamestnávateľov Legislatívne prekážky podpory MSP</p>

4.4. Vzdelávanie, školstvo, kultúra

„Obec má multifunkčné vzdelávacie centrum pre všetky etnické skupiny a vekové kategórie občanov....“

<p>Silné stránky Špeciálna základná škola - dobre fungujúca Existencia komunitného centra Fungujúce krúžky Prázdninové aktivity Existuje obecná knižnica Voľnočasové aktivity realizované evanjelickou cirkvou Stály donor, podporujúci vzdelávacie aktivity Záujme o vzdelávacie aktivity Prípravný ročník v ŠZŠ</p>	<p>Slabé stránky Nedostatok kultúrneho a športového vyžitia Nedostatočná ponuka ďalšieho vzdelávania Absencia základnej školy Chýbajúce priestory na školský klub Chýba telocvična a jedáleň Neexistuje dostatočne kapacitná MŠ Činnosť komunitného centra je len sporadická Nie je možnosť realizovať kurzy na dokončenie ZŠ Nevyužívané šance na ďalšie vzdelávanie Chýba koordinácia v oblasti kultúry a osvetu – osvetový pracovník Chýba školský spoj Absentuje domáca príprava do školy</p>
<p>Príležitosti Vybudovanie objektu MŠ Dobudovanie objektu ZŠ Finančne zabezpečené komunitné centrum Podpora od OcÚ, donorov Zabezpečenie kurzov na dokončenie ZŠ Čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov na rozvoj ľudských zdrojov Zriadenie OU v obci Lepšie využitie kultúrneho domu Zabezpečenie školského spoja Zriadenie pozície kultúrneho referenta na OcÚ Využitie misionárov na kultúrno-osvetovú činnosť</p>	<p>Ohrozenia Nezájme cieľovej skupiny o vzdelávanie Vyhorenie pracovníkov školy Vplyv nežiaducich javov na deti a mládež Malý objem finančných prostriedkov na údržbu existujúcich Nepostačujúce materiálne zabezpečenie voľnočasových aktivít Nárast sociálnej ohrozenosti mládeže Nedostatočný objem finančných prostriedkov na dobudovanie objektu ŠZŠ, MŠ Nezískanie finančných prostriedkov Nezájme obyvateľov o vzdelávacie kurzy</p>

4.5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

„V obci je zabezpečená fungujúca široká sieť sociálnych a zdravotníckych služieb určených pre všetky etnické a vekové skupiny obyvateľstva.....“

<p>Silné stránky</p> <p>Existencia Komunitného centra – zbierky, poradenstvo Dostupnosť k zdravotnej starostlivosti Terénna zdravotná práca Obec pomáha občanom v ťažkej životnej situácii Spolupráca školy a lekára pri zabezpečovaní povinného očkovania a preventívnych prehliadok</p>	<p>Slabé stránky</p> <p>Problematické spolužitie Rómov a nerómov Chýbajúce spoje (sociálny taxík) Chýbajúci sociálny terénny pracovník V obci chýba lekár Chýba pracovník zabezpečujúci starostlivosť o starých ľudí Nevyužívanie pracovne v KC Nedostatok priestorov pre poskytovanie sociálnych služieb (poradenstvo) Vysoká kriminalita v obci Chýba dostatočne kapacitná MŠ Komunitné centrum pracuje len v závislosti od grantov Zlá úroveň poskytovaných služieb Zlá úroveň zdravotnej starostlivosti</p>
<p>Príležitosti</p> <p>Zavedenie terénnej sociálnej práce Zriadenie sociálneho taxíka Zriadenie stálej lekárskej služby a lekárne v obci Zabezpečovanie dovozu obedov pre starých ľudí Kordinácia starostlivosti o starých občanov Vybudovanie multifunkčnej budovy Zriadenie obecnej polície Vytvorenie funkcie terénneho sociálneho pracovníka Zriadenie lekárne v obci Ekumenizácia (osвета) v záujme lepšieho spolunažívania Spoločné aktivity pre Rómov a nerómov Zvýšenie zamestnanosti – zriadenie obecného podniku Finančná podpora činnosti komunitného centra zo strany obce</p>	<p>Ohrozenia</p> <p>Zlá politika štátu Nedostatok pracovných miest Vyhorenie pracovníkov v sociálnej oblasti Nedostatok financií na aktivity v sociálnej oblasti (poradenstvo v Komunitnom centre) Nárast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii Zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva Zhoršovanie zdravotného stavu občanov Tolerancia spoločnosti voči alkoholu Tolerancia spoločnosti voči domácejmu násiliu v rodinách Nevyhovujúca sociálna politika štátu</p>

**5. Definovanie problémov a cieľov Strategického akčného plánu
komplexného rozvoja obce Chminianske Jakubovany**

Zámerom Stratégie obce je identifikácia kritických oblastí obce Chminianske Jakubovany a stanovenie strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít predstavujúcich rozvojovú stratégiu obce ako územia, na ktorom spoločne žijú predstavitelia dvoch komúnít, rómskej a nerómskej, nadväzujúcu na výsledky prieskumu verejnej mienky, na SWOT analýzu a na najvýraznejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce.

Vychádzajúc z prieskumov, SWOT analýzy a diskusií v rámci pracovnej skupiny považujeme za prioritné nasledovné oblasti rozvoja obce Chminianske Jakubovany:

1. Technická infraštruktúra

„Obec má vybudovanú kompletnú technickú vybavenosť, všetky inžinierske siete a smeruje k maximálnej novej energetickej sebestačnosti.“

2. Životné prostredie

„Upravená obec s trávnatými a zalesnenými plochami, čisté a zregulované vodné toky, zabezpečený separovaný zber a spracovanie všetkých druhov odpadov.“

3. Podpora a rozvoj podnikania / zamestnanosti, poľnohospodárstvo, lesníctvo a vidiecky rozvoj

„V obci funguje novovytvorená obecná firma v multifunkčnom objekte obchodu a služieb zabezpečujúcom dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov obce, funguje prosperujúca agrofarma..“

4. Vzdelávanie a školstvo

„Obec má multifunkčné vzdelávacie centrum pre všetky vekové kategórie občanov, obec prevádzkuje kultúrne centrum, ktoré ponúka celoročné využitie na voľnočasovú, záujmovú a oddychovú činnosť pre všetkých občanov.“

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

„V obci je zabezpečená fungujúca široká sieť sociálnych a zdravotníckych služieb určených pre všetky vekové skupiny obyvateľstva.“

6. Strategická vízia obce

Na základe zrealizovaných prieskumov a vykonaných SWOT analýz sme získali obraz o tom, ako bude obec Chminianske Jakubovany vyzerat' v cieľovom roku 2013. V roku 2013 budú Chminianske Jakubovany prosperujúcou obcou po stránke ekonomickej, ako aj z hľadiska kvality života jeho obyvateľov.

Obec Chminianske Jakubovany bude centrom vzdelávania pre všetky etnické a vekové skupiny, centrom kultúrneho a spoločenského života. Široká sieť sociálnych a zdravotných služieb bude poskytovaná v obci pre všetkých občanov bez rozdielu. Obec bude zabezpečovať intenzívnu starostlivosť o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí. Obyvatelia obce sa budú zaujímať o dianie v obci a venovať svoj čas aj skrášľovaniu svojho okolia. V obci bude zabezpečený dostatok verejnej zelene a ulice, chodníky, parky, a fasády budov budú udržiavané v čistote. Obec bude primerane upravená, s trávnatými a zalesnenými plochami, čistými a zregulovanými vodnými tokmi, v obci bude zabezpečený separovaný zber a spracovanie všetkých druhov odpadov. Obec bude mať vybudovanú kompletnú technickú vybavenosť, všetky inžinierske siete - na území obce bude možnosť napojenia na energetické siete elektrickej energie, plynovodu, teplovodu, pitnej vody, kanalizácie, ako aj na čistiareň odpadových vôd pre všetkých jej obyvateľov.

Prosperujúce hospodárstvo obce bude založené na troch pilieroch – poľnohospodárskej výrobe, remeselnej podnikateľskej činnosti a sociálnych službách. V obci bude etablovaný obecný sociálny podnik a nové malé a stredné podniky odvetvovo diverzifikované, založené na využívaní domácich zdrojov surovín a know-how, najmä v oblasti služieb.

Služby budú na vysokej kvalitatívnej úrovni a budú slúžiť pre potreby občanov obce i celého regiónu. Obyvatelia obce budú využívať rozvinutú dopravnú, technickú a občiansku infraštruktúru, adekvátnu potrebám. Na území obce budú primerané pracovné ponuky aj pre najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva.

Vízia rozvoja obce Chminianske Jakubovany

vyvážené zabezpečené podmienky pre harmonický život všetkých kategórií obyvateľstva s dôrazom na starostlivosť o marginalizované skupiny

snaha o vytváranie vhodných podmienok na rozvoj technickej infraštruktúry

plnohodnotné využívanie prírodného potenciálu a bohatstva za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľad'ovania

obec prezentuje svoje kultúrne tradície a zvyklosti v duchu rozvoja kultúrneho povedomia vo svojom regióne

tvorba podmienok pre aktívne podnikanie a zabezpečenie pracovného miesta pre svojich obyvateľov, ktorí tvoria rizikovú skupinu na trhu práce.

7. Akčný plán

Záver:

Strategický akčný plán komplexného rozvoja obce Chminianske Jakubovany bol spracovávaný súčasne s pripravovanou aktualizáciou Územného plánu a revíziou Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Po nástupe nového vedenia obce, ktorého cieľom je riešenie najpálčivejšieho a dlhodobo koncepčne neriešeného problému väčšinového rómskeho obyvateľstva v obci, bola zvolená metóda spoločnej prípravy stratégie komplexného rozvoja obce prijatá predstaviteľmi samosprávy i samotnými obyvateľmi veľmi kladne. Spracovaný dokument má ambíciu stať sa po schválení obecným zastupiteľstvom živým materiálom slúžiacim ako „kuchárska kniha“, podľa ktorej si obyvatelia obce budú „variť“ svoju lepšiu budúcnosť. Na tomto mieste je však dôležité spomenúť, že v rámci možností a kompetencií samotnej obce nie je možné dosiahnuť všetky vytyčené ciele a že bez vytvorenia funkčných partnerstiev a bez podpory komplexného rozvoja z verejných zdrojov nemá predkladaná stratégia veľkú šancu byť len ďalším z materiálov uložených na spodnej polici v úradovni starostu. Kolektív autorov dúfa, spoločne s obyvateľmi Chminianskych Jakubovian, že ich aktívny prístup a snaha zmeniť svoje podmienky života k lepšiemu nájdu ohlas aj v rozhodovacích štruktúrach na úrovni riadenia verejných zdrojov a Chminianske Jakubovany budú môcť slúžiť ako vzorová obec v prístupe k riešeniu rómskej problematiky na Slovensku.

Kolektív autorov